

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ
СЕНАТЫНЫҢ ОТЫРЫСЫ

2020 жылғы 29 қазан

Отырысты Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының Төрағасы М.С. ӘШІМБАЕВ жүргізді.

ТӨРАҒА. Қайырлы күн, құрметті Сенат депутаттары және отырысқа қатысушылар! Сенаттың кезекті отырысын бастаймыз. Депутаттардың тіркеуден өтулерін сұраймын. Тіркеу режимі қосылсын.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Қажетті кворум бар. Сенаттың отырысын ашық деп жариялаймын.

Құрметті сенаторлар, алдымен күн тәртібін бекітіп алайық. Күн тәртібінің жобасы сіздерде бар.

Құрметті әріптестер, сұрақтарыңыз бар ма?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Олай болса, күн тәртібін дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын. Дауыс беріңіздер.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Күн тәртібі бекітілді.

Құрметті әріптестер, бүгінгі отырысымыздың күн тәртібінде екі заң жобасы бар. Олар биылғы республикалық бюджетті нақтылауға арналған. Осыған орай отырысқа Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасарлары, Қазақстан Республикасының Қаржы министрі, Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрі, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банк Төрағасының орынбасары залға келіп қатысып отыр. Ал басқа барлық министрлер бейнеконференц байланысы арқылы қатысуда.

Бас комитет биылғы республикалық бюджетті нақтылауға арналған екі заң жобасын бірге қарауды ұсынады.

Құрметті әріптестер, қарсылық жоқ па?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Олай болса, Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан 2020 – 2022 жылдарға арналған кепілдендірілген трансферт туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгеріс енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы мен Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «2020 – 2022 жылдарға арналған республикалық

бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын бірге қараймыз.

Алдымен Ұлттық экономика министрінің, Қаржы министрінің және Ұлттық Банк Төрағасы орынбасарының баяндамаларын тыңдап, содан кейін сұрақ қоюға көшсек.

Құрметті әріптестер, осы тәртіпке келісеміз бе, қарсылық жоқ па?

ОРНЫНАН. Жоқ.

ТӨРАҒА. Қарсылық болмаса, баяндамаларды тыңдайық.

Сөз Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан 2020 – 2022 жылдарға арналған кепілдендірілген трансферт туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгеріс енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы бойынша баяндама жасау үшін Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрі Дәленов Руслан Ерболатұлына беріледі.

ДӘЛЕНОВ Р.Е. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті депутаттар! Сіздердің қарауларыңызға «Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан 2020 – 2022 жылдарға арналған кепілдендірілген трансферт туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгеріс енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы енгізіліп отыр.

«2020 жылға арналған нақтыланған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2020 жылғы 8 сәуірдегі Жарлығымен Ұлттық қордан кепілдендірілген трансферттің мөлшері 4 триллион 770 миллиард теңге сомасында айқындалды.

Заң жобасында 2020 жыл бойынша осы соманы қолданыстағы кепілдендірілген трансферт туралы заңда белгілеу көзделеді.

Қолдауларыңызды сұраймын.

Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті депутаттар! Сіздердің қарауларыңызға 2020 жылға арналған нақтыланған әлеуметтік-экономикалық даму болжамы енгізіліп отыр. Болжамды нақтылаудың негізгі факторлары мыналар болып табылады.

Бұл – 2019 жылғы жалпы ішкі өнім бойынша өзектендірілген есептік деректер, ағымдағы жылдың басынан бергі жедел деректер, мұнай өндірудің жоспарын түзету, сондай-ақ әлемдік нарықтағы мұнайдың бағалануы. Яғни 2019 жылғы өзектендірілген жалпы ішкі өнім көлемі 0,9 триллион теңгеге артып, 69,5 триллион теңгені құрады. Бұл ағымдағы жылғы болжамды есептеу базасын ұлғайтты. Сонымен бірге болжамда экономиканың нақты секторындағы қызмет көрсету саласындағы үрдістері мен мұнай бағасының конъюнктурасы ескерілді.

Әлемдік экономика өсімі халықаралық ұйымдардың консенсус-болжамы бойынша ағымдағы жылы минус 5 пайызды құрайды, ал 2021 жылы өсу күтілуде.

Халықаралық ұйымдар Қазақстан экономикасының нақты өсімін ағымдағы жылы минус 2,3 пайыз бен минус 2 пайыз аралығында бағалайды. Келесі жылға тұрақты өсімді болжайды.

Экономика секторларының ағымдағы үрдістерін ескере отырып, біздің бағалауымыз бойынша 2020 жылғы нақты жалпы ішкі өнімнің өсімі минус 2,1 пайызды құрайды.

2020 жылы номиналды жалпы ішкі өнім 69,8 триллион теңге көлемінде бағалануда. Ол бұрын нақтыланған көрсеткіштен 102 миллиард теңгеге жоғары. Бұл 2019 жылғы базалық көрсеткіштердің өсуімен байланысты.

Экономиканың нақты секторының салалары бойынша өсу болжамы жақсарды. Құрылыстың 6,5 пайыз, ауыл шаруашылығының 4,9 және өңдеу өнеркәсібінің 3,7 пайызға өсуі болжануда. Бұл ретте шектеу шараларының салдарынан қызмет секторларының өсу қарқыны төмендетілді.

Мұнайдың есептік бағасын ескере отырып, болжамдық бағаны 20 доллардан 40 долларға дейін арттыру ұсынылады. Қаңтар-қыркүйекте мұнайдың орташа бағасы бір баррелге 42 долларды құрады. Нақтыланған жоспар бойынша мұнай өндіру көлемі 85 миллион тоннаны құрайды.

Тауарлар экспорты 45,5 миллиард долларға дейін артады, импорт 33,8 миллиард долларды құрайды. Осылайша, оң сауда теңгерімі 3,2 миллиардқа ұлғайып, 11,7 миллиард доллар көлемінде болжануда.

Түзетілген макроэкономикалық болжам негізінде 2020 жылға арналған республикалық бюджет параметрлерінің болжамы нақтыланды.

Республикалық бюджеттің кірістері (трансферттерді есепке алмағанда) 2020 жылы 6 триллион 539 миллиард теңге көлемінде бағалануда.

Ұлттық қордан кепілдендірілген трансферт өзгермейді және 4,8 триллион теңге көлемінде сақталады.

Республикалық бюджет шығыстары бекітілген көлемге қарағанда 205 миллиард теңгеге ұлғайып, 14 триллион 475 миллиард теңге көлемінде болжанып отыр.

Бюджет тапшылығы жалпы ішкі өнімге қатысты 3,5 пайыз деңгейінде сақталады.

Ұсынылып отырған параметрлер республикалық бюджеттің тұрақтылығын қамтамасыз ететін болады.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет, Руслан Ерболатұлы, орныңызға отырыңыз.

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «2020 – 2022 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы бойынша баяндама жасау үшін сөз Қазақстан Республикасының Қаржы министрі Жамаубаев Ерұлан Кенжебекұлына беріледі.

ЖАМАУБАЕВ Е.К. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті депутаттар! Сіздердің қарауларыңызға «2020 – 2022 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы ұсынылып отыр.

Ағымдағы жылдың 21 қазанында жоба Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісінде мақұлданды.

Нақтылаудың негізгі міндеті медициналық қызметкерлерге материалдық қолдау көрсету және COVID-19-дың таралуына қарсы белсенді шаралар қабылдау болып табылады.

Осы мәселелерді шешу үшін 238,7 миллиард теңге сомасында қосымша қаржы көзделіп отыр.

Шығыстар мынадай бағыттарға жұмсалатын болады:

карантин іс-шараларын жүргізуге тартылған медицина қызметкерлеріне жалпы сомасы 143,4 миллиард теңгеге қосымша ақы төлеу;

тегін медициналық көмектің кепілдендірілген көлемі шеңберінде COVID-19-дың таралуына жол бермеу мақсатында медициналық қызметтерге ақы төлеуге 83,2 миллиард теңге;

ішкі істер органдарының қызметкерлеріне эпидемияға қарсы ісшараларға қатысқаны үшін сыйақы төлеуге 11,7 миллиард теңге.

Әкімшілер ұсынған қаражатты қайта бөлуді ескере отырып, экономиканың нақты секторын дамытуға және күш құрылымдарын әлеуметтік қолдауға 261,7 миллиард теңге сомасында шығыстар көзделген. Осы қаражат есебінен өндірісті ынталандыруға бағытталған бірқатар шаралар мен жобаларды іске асыру және халықтың өмір сүру сапасын жақсарту мен табысын ұлғайту жоспарлануда.

«Нұрлы жол», «Нұрлы жер», агроөнеркәсіптік кешенін дамыту және басқа мемлекеттік бағдарламалардың ісшараларын жеткілікті қаржымен қамтамасыз ету көзделген. Бұдан басқа бюджетті нақтылау шеңберінде Президент Жарлығына сәйкес мемлекеттік органдар құру және қайта ұйымдастыру бойынша қаражатты қайта бөлу жүзеге асырылды.

Нәтижесінде республикалық бюджеттің параметрлері келесідей қалыптасты:

республикалық бюджет түсімдері 12 триллион теңге көлемінде анықталды;

тапшылық жалпы ішкі өнімге 3,5 пайыз деңгейінде сақталды;

республикалық бюджет шығыстарының көлемі 14,5 триллион теңгені құрайтын болады.

Құрметті депутаттар! Заң жобасын қарау кезінде бірлескен нәтижелі жұмыс жүргізгендеріңіз үшін алғыс білдіруге рұқсат етіңіздер.

Қолдауларыңызды сұраймын. Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет, Ерұлан Кенжебекұлы, орныңызға отырыңыз.

Келесі сөз, еліміздегі ақша-кредит саясаты туралы Қазақстан Республикасы Ұлттық Банк Төрағасының орынбасары Баймағамбетов Ақылжан Мәлікұлына беріледі.

БАЙМАҒАМБЕТОВ А.М. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті депутаттар! Ұлттық Банк республикалық бюджет параметрлерін нақтылау шеңберінде ақша-кредит саясаты көрсеткіштерінің болжамын ұсынды.

Қазіргі кезде әлемдік экономика жоғары белгісіздіктің және сыртқы күйзелістердің әсерінің ықпалында дамып жатыр. Аталған болжамдар осы жағдайды ескере отырып дайындалған.

Біріншіден, коронавирус пандемиясының дамуы орта мерзімді перспективада әлемдік экономикаға әсер ететін негізгі фактордың бірі болып табылады.

Екіншіден, пандемияға байланысты жағдайдың нашарлау тәуекелдерімен қоса АҚШ пен Қытай арасындағы сауда қайшылықтары, Ресейге қатысты санкциялық риториканың күшеюі және басқа да геосаяси факторлар әлемдік экономикаға қосымша қысым жасайды.

Үшіншіден, әлемдік қаржы және тауар нарықтарының, әлемдік экономиканың қарқыны баяулауына қатысты қауіптенудің өсуі аясында, әсіресе мұнай нарығының құбылмалығы, АҚШ-тағы президенттік сайлау және АҚШ тарапынан ынталандыру шаралары пакетінің мөлшері де сыртқы нарықтар үшін маңызды тәуекел-факторлардың бірі болып қалуда.

Осы факторларды ескере отырып, халықаралық ұйымдар өз болжамдарын қайта қарастырды. Ағымдағы жылғы 13 қазанда Халықаралық валюта қоры (ХВҚ) 2020 жылы ішкі жалпы өнімнің (ІЖӨ) күтілетін төмендеуін 4,9 пайыздан 4,4 пайызға дейін 50 базистік тармаққа қайта қарады. Дамыған елдер тобы бойынша 2020 жылға арналған болжам минус 8 пайыздан минус 5,8 пайызға дейін жақсарған, ал Қазақстан кіретін дамушы елдер бойынша бұл көрсеткіш минус 3 пайыздан минус 3,3 пайызға дейін өзгерді.

Әлемдік экономиканың 2021 жылдан бастап қалпына келуі күтіледі, ал дағдарыстан бірінші болып дамыған елдер шыға бастайды. Төмен база аясында әлемдік экономиканың өсуі 2021 жылы 5,2 пайызға жетіп, орта мерзімді перспективада 3,5 пайызға дейін біртіндеп баяулайды.

Осы жағдайларда ағымдағы жылы Үкімет ішкі жалпы өнімнің 2,1 пайызға қысқаруын күтуде, бұл минус 2-2,3 пайыз деңгейіндегі Ұлттық Банктің жаңартылған болжамына сәйкес келеді.

Уважаемые сенаторы! С учетом актуализированных данных по ВВП и текущей ситуации на рынке уточнен прогноз показателей денежно-кредитной политики и платежного баланса.

1. Инфляция. В сентябре текущего года второй месяц подряд наблюдается стабилизация инфляции на уровне 7 процентов. Продовольственная инфляция продолжает вносить основной вклад. В сентябре она составила 10,8 процента, снизившись на 0,1 процента по сравнению с предыдущим месяцем. В структуре продовольственной инфляции наблюдалось замедление годовых темпов роста цен на рынках мясной и хлебобулочной продукции. Отмечается рост цен на группы товаров со значимой импортной составляющей.

Непродовольственная инфляция составила 5,5 процента на фоне снижения потребительского спроса в связи с карантинными мерами и ограничениями на работу торговых объектов.

Годовой рост цен платных услуг повысился за последний месяц с 3,4 процента до 3,6 процента. Основным фактором ускорения инфляции платных услуг стало удорожание регулируемых коммунальных услуг на 0,7 процента, в частности электроэнергии на 6,6 процента. Общему росту цен на услуги способствует и удорожание услуг образования и связи на 3,3 процента и 2,1 процента соответственно.

По оценкам Национального Банка, инфляция до конца 2020 года ускорится до 8 процентов на фоне сохранения высокого роста цен на продукты питания, эффекта переноса обменного курса и ускорения инфляции платных услуг.

2. Текущий счет платежного баланса. В первом полугодии платежный баланс сложился с профицитом 1,7 миллиарда долларов США в результате снижения доходов к выплате прямым инвесторам. Но по итогам 2020 года ожидается дефицит текущего счета платежного баланса на сумму минус 4,2 миллиарда долларов США, или 2,5 процента от ВВП. Экспорт товаров сократится на 21,7 процента до 45,5 миллиарда долларов США вследствие снижения цен на нефть и металлы, а также снижения объемов добычи нефти ввиду соблюдения условий сделки ОПЕК+.

Импорт товаров сократится на 15,5 процента до 33,8 миллиарда долларов США. Это обусловлено замедлением темпов реализации инвестиционных проектов в основном в нефтегазовом секторе, а также снижением платежеспособного спроса населения и бизнеса вследствие распространения COVID-19.

Дальнейшая динамика состояния текущего счета платежного баланса будет определяться ситуацией на сырьевых рынках, отложенным спросом и ускорением реализации инвестиционных проектов, которые были «заморожены» в 2020 году.

3. Депозиты и кредиты. Депозиты в банковской системе на конец сентября текущего года составили 21,4 триллиона тенге, увеличившись с начала года на 12,4 процента. Вклады в тенге выросли на 16,7 процента до 12,6 триллиона тенге, валютные вклады – на 6,6 процента до 8,7 триллиона тенге.

В результате оперативных мер по защите тенговых активов долларизация депозитов по итогам 9 месяцев 2020 года снизилась до 40,9 процента по сравнению, например, с 46,7 процента в марте 2020 года.

Кредиты экономике с начала года увеличились на 3,5 процента до 14,3 триллиона тенге на конец сентября текущего года в результате роста долгосрочных кредитов на 4,5 процента, или 529,2 миллиарда тенге, до 12,4 триллиона тенге. Краткосрочные кредиты уменьшились на 2,4 процента, или 48,6 миллиарда тенге, до 2 триллионов тенге.

По нашим ожиданиям, депозиты и кредиты в 2020 году умеренно увеличатся на фоне замедления деловой активности.

Құрметті депутаттар! Біртіндеп қалпына келудің басталуына қарамастан, әлемдік қаржы және тауар нарықтары коронавирустың ұлғайып келе жатқан екінші толқыны мен жаңа шектеу шараларының енгізілуі аясында тұрақсыздықты сезініп отыр.

Дамыған елдер сияқты дамушы елдерде де өндіріс көлемі біршама қысқаруға ұшырап отыр. Халықаралық ұйымдардың болжамы бойынша Қытайды қоспағанда, 2020 – 2021 жылдары дамыған экономикасы бар елдерге қарағанда дамушы елдердің өндіріс көлемі қомақты құлдырауға ұшырайды. Терең рецессияға орай көптеген елдерде ұзақ мерзімді жағымсыз экономикалық әсерлердің сақталуы күтілуде.

Әлемдік экономиканың қалпына келуі қалыпты және орнықсыз болады. Сыртқы сұраныстың баяулауы аясында ұлттық экономиканың перспективалары тұрақсыз болып қалуда.

Осы жағдайларда Ұлттық Банк экономикалық жағдайды мұқият қадағалап, баға мен қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз етуге, сондай-ақ экономиканы қалпына

келтіруге қолайлы жағдайлар жасау үшін барлық қажетті шараларды қабылдайтын болады.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет, Ақылжан Мәлікұлы, орныңызға отырыңыз.

Құрметті әріптестер, енді сұрақ қою рәсіміне көшеміз.

Сөз депутат Мәкежанов Сұлтанбек Алмасбекұлына беріледі.

МӘКЕЖАНОВ С.А. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы. Менің сұрағым Ұлттық экономика министрі Дәленов мырзаға арналады.

Құрметті Руслан Ерболатұлы, сіз бүгін баяндап отырғандай, еліміздің нақты жалпы ішкі өнімі 2,1 пайызға дейін төмендейді деп болжанып отыр. Халықаралық валюталық қордың және халықаралық банктің мәліметі бойынша ағымдағы жылда экономиканың төмендеуі сәйкесінше 3 және 2,7 пайызға дейін жетуі әбден ықтимал.

Мемлекет басшысы Қазақстан халқына арнаған Жолдауында «қазір әлем соңғы 100 жыл ішінде болмаған аса күрделі дағдарысты бастан өткеруде, сарапшылардың айтуынша жаһандық экономиканы қайта қалпына келтіру үшін кемінде 5 жыл уақыт қажет» деп атап өткен. Бірақ министрлік бұған қарамастан келесі жылдан бастап әлеуметтік-экономикалық даму болжамдарына сәйкес елімізде нақты жалпы ішкі өнімнің өсімі 4 пайыздан жоғары болады деп жоспарлап отыр. Осылайша, еліміздің экономикасында тұрақты даму қарқыны басталады деп көрсетеді. Осы орайда қоятын келесідей сұрақтарым бар.

Бірінші. Коронавирус пандемиясының келтірген әлеуетті экономикалық залалы еліміздің жалпы ішкі өнімінің оң қарқынына әсер етпей ме? Егер әсер ететін болса, онда ұлттық экономиканы жандандыру бойынша Үкімет қосымша басқа да шараларды қабылдауды жоспарлап отыр ма? Рақмет.

ТӨРАҒА. Руслан Ерболатұлы, жауап беріңіз.

ДӘЛЕНОВ Р.Е. Сұрағыңызға рақмет.

Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті депутаттар! Қазіргі таңда біз негізгі нақты шаралар кешенін қабылдаймыз. Олар экономикалық өсуді қалпына келтіруді қамтамасыз етуге бағытталған. Олар – салықтық ынталандырулар, жеңілдетілген несие беру, несие бойынша төлемдерді кейінге қалдыру және бизнесті қайта реттеу.

Мемлекет басшысының тапсырмасы бойынша экономикалық өсуді қалпына келтіру жөнінде кешенді жоспар іске асырылуда. Бұдан басқа «Қазақстан–2025» Стратегиялық жоспарын әзірлеу бойынша белсенді жұмыс жүргізілуде. Осы стратегия орта мерзімді перспективаға арналған жаңа экономикалық бағыттың контурларын анықтайды. Олардың бәрі экономиканың 4 пайыздық өсуіне мүмкіндік береді.

Бұдан басқа Үкімет Ұлттық Банкпен және Қаржылық реттеу агенттігімен бірлесіп, әлеуметтік-экономикалық ахуал нашарлаған жағдайда арнайы жоспар қабылдады.

Әрине, пандемия бізге және әлемдік экономикаға әсер етуде. Қажетті шаралар қабылданды, қосымша шаралар қабылдануда. Біз түрлі сценарийлерге дайынбыз. Жалпы

экономикалық өсім инвестициялық жобалар және бизнесті дамыту есебінен қамтамасыз етілетін болады. Рақмет.

ТӨРАҒА. Слово предоставляется депутату Ершову Сергею Михайловичу.

ЕРШОВ С.М. Спасибо, уважаемый Маулен Сагатханович.

У меня два вопроса. Мой первый вопрос адресован Министру финансов.

Уважаемый Ерулан Кенжебекович, Правительством предлагается утвердить гарантированный трансферт из Национального фонда в текущем году в размере 4,77 триллиона тенге против 2,7 триллиона тенге на начало года. Между тем в Концепции формирования и использования средств Национального фонда, утвержденной Указом Главы государства, предусмотрено, что размер гарантированного трансферта в республиканский бюджет будет составлять в 2019 – 2021 годах 2,7 триллиона тенге ежегодно.

Начиная с 2015 года, идет неуклонное снижение средств Национального фонда, основной целью которого, как известно, является сбережение финансовых ресурсов для будущих поколений, в том числе путем обеспечения сбалансированности бюджета и снижения зависимости бюджета от нефтяных доходов.

С учетом изложенного вопрос. Нет ли рисков полностью израсходовать средства Национального фонда в ближайшие 5-7 лет? Когда мы наконец увидим сбалансированный бюджет, полностью независимый от нефтяных доходов?

Второй вопрос адресован Национальному Банку, касается инвестиционной доходности Национального фонда.

Уважаемый Акылжан Маликович! Назовите, пожалуйста, размер инвестиционных доходов от управления Национальным фондом в текущем году, как прогнозируемые, так и фактические. Поддерживаете ли выводы экономической экспертизы законопроекта об установлении размера гарантированного трансферта из Национального фонда не выше уровня годового инвестиционного дохода от управления фондом? Иначе говоря, жить по средствам, тратить столько, сколько заработаем. Спасибо.

ТӨРАҒА. Ерулан Кенжебекұлы, жауап беріңіз.

ЖАМАУБАЕВ Е.К. Спасибо за вопросы, Сергей Михайлович.

Вы абсолютно правы, в текущем году Национальный фонд сработал, как подушка безопасности, позволив реализовать ряд важных антикризисных мер. Была реализована Дорожная карта занятости, осуществлены мероприятия по борьбе с COVID-19, индексация социальных выплат, компенсация регионам в связи со снижением налоговой нагрузки на малый и средний бизнес. Тем не менее политика сбережения Национального фонда будет сохранена. Гарантированный трансферт из года в год будет снижен. Если в следующем году мы планируем гарантированный трансферт в объеме 2,7 триллиона тенге, то в 2023 году этот объем составит 2,2 триллиона тенге.

Кроме того, мы будем работать над повышением доходности бюджета, именно нефтяной доходности. Ее доля в республиканском бюджете в этом году оценивается в размере 54 процента. Мы эту долю в 2023 году планируем повысить до 74 процентов.

Налоговые поступления в основном будут поступать за счет восстановления экономики, обрабатывающего сектора, туризма, агропромышленного комплекса и других секторов. К тому же мы усилим налоговое, таможенное администрирование за счет цифровизации. И усилим меры по борьбе с теневой экономикой.

В целом политика использования Национального фонда обеспечит даже при снижении цен на нефть возможность оставаться на достаточно стабильном уровне. Тем более у нас есть ковенант, мы не можем использовать Национальный фонд ниже 30 процентов к ВВП. Таким образом, все наши меры направлены на то, чтобы сохранить Национальный фонд для будущих поколений. Спасибо.

ТӨРАҒА. Ақылжан Мәлікұлы, жауап беріңіз.

БАЙМАҒАМБЕТОВ А.М. Сергей Михайлович, спасибо за вопрос. Вы поднимаете очень важный, актуальный вопрос – сохранность Национального фонда.

Что касается доходности, то, несмотря на высокую волатильность, которая была в текущем году на финансовых рынках, и негативное влияние пандемии коронавируса на них, за девять месяцев текущего года доходность Национального фонда, по предварительным данным, составила 2,6 процента. В абсолютном выражении инвестиционный доход Национального фонда за этот период составил 1,43 миллиарда долларов США.

В условиях высокой волатильности на финансовом рынке предсказать результаты управления – достаточно сложная задача, не представляется возможным. Можно в качестве индикативного значения ориентироваться на историческую доходность фонда. Так, доходность фонда с начала создания по 30 сентября текущего года в годовом выражении составляет 3,4 процента.

Что касается ограничения на трансферты из Национального фонда на уровне не более его инвестиционного дохода. Наверное, в текущих условиях оно не позволит проводить контрциклическую фискальную политику по стимулированию экономики при временном падении доходов, как в текущем году. Но в то же время этот вопрос действительно очень важный и актуальный. И поэтому мы считаем приоритетным вопрос стабилизации расходов бюджета, обеспечения фискальной дисциплины.

В этой связи в настоящее время Национальный Банк обсуждает с Правительством внедрение контрциклического бюджетного правила, которое стабилизировало бы государственные расходы и ограничило темпы их роста. Такой подход позволит сократить неэффективные расходы, изолирует внутренние экономические условия от изменчивости цен на нефть и будет способствовать снижению именно нефтяного дефицита бюджета и накоплению средств Национального фонда. Спасибо.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Келесі сөз депутат Нөкетаева Динар Жүсіпәліқызына беріледі.

НӨКЕТАЕВА Д.Ж. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті әріптестер! Мен заң жобаларын толығымен қолдаймын, дегенмен Білім және ғылым министріне қоятын сұрағым бар.

Құрметті Асхат Қанатұлы! Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Кемелұлы Тоқаев «Жаңа жағдайдағы Қазақстан: іс-қимыл кезеңі» атты Қазақстан халқына Жолдауында ғылым саласын дамытуға тоқталып, «бұл мәселе бойынша бізге тың көзқарас пен жаңа тәсілдер керек, сондай-ақ халықаралық тәжірибеге арқа сүйеуіміз қажет» деп айтты.

Халықаралық тәжірибеде ғылымды дамытудың бір механизмі ретінде ғылым нәтижелерін коммерцияландыру қаралады. Осы орайда елімізде 2016 жылдан бастап ғылым нәтижелерін коммерцияландыру жобаларын гранттық қаржыландыру жүзеге асырылып келеді.

Біздегі ақпарат бойынша ғылым нәтижелерін коммерцияландыру бойынша 157 жобаны қаржыландыру үшін 2016 – 2020 жылдарға 35 миллиард теңге жоспарланған. Алайда 2016 – 2020 жылдарға 28,6 миллиард теңге бөлінген. Осы жобаларды түгел қаржыландыру және жоспарланған нәтижеге жеткізу үшін 6,4 миллиард теңге қаржы жетіспейді.

Жоғарыда аталған жобалар бойынша жетіспейтін қаражаттарды қарастыру 2019 – 2020 жылдардың бюджетін қалыптастыру және нақтылау кезінде де қолдау таппады. Ал жобалардың мерзімі 2021 жылы аяқталады деп белгіленген.

Осы орайда жобаларды уақытылы қаржыландырмау олардың жабылып қалу тәуекелдерін арттырмай ма? Бұл жобаларда қаралған нәтижелерге қол жеткізу деңгейі және жұмсалған қаражаттардың тиімділігі қандай? Осы сұрақтарыма жауап берсеңіз. Рақмет.

ТӨРАҒА. Асхат Қанатұлы, жауап беріңіз.

АЙМАҒАМБЕТОВ А.Қ. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті депутаттар! Жаңағы сұрақта қойылғандай, шынында да 2016 – 2018 жылдары конкурс өткізіліп, соның нәтижесінде 157 жоба іріктеліп, оған 35 миллиард теңге міндеттеме алынған болатын. Алайда бюджетте қарастырылған қаражат бұдан бірнеше есе аз болған. Оған қарамастан, болашақта бұндай мәселе қайталанбас үшін біз тиісті нормативтік-құқықтық құжаттарға өзгерістер енгіздік. Бірақ біз 2019 – 2020 жылдары жаңа конкурстарды жарияламай, осы міндеттерді орындау үшін қосымша қаржы жұмсаған болатынбыз. Енді келесі 2021 жылда да бұл мәселені әрі қарай қаржыландыратын боламыз.

Енді осы жобалардың нәтижесіне келетін болсақ, қазіргі уақытта 90 жоба толығымен өндіріс кезеңіне шығып отыр. 5,4 миллиард теңге сатылымдары бар және де тікелей 2,4 миллиард теңге салық төленді. Жалпы бұл жобалар өзінің тиімділігін көрсетіп отыр.

Жаңа Динар Жүсіпәліқызы айтқандай, бұл жобаларды қолдау керек. Сондықтан бұл жұмысты біз әрі қарай да жалғастыратын боламыз. Рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Слово предоставляется депутату Булавкиной Ольге Александровне.

БУЛАВКИНА О.А. Спасибо, Маулен Сагатханович.

Мой вопрос адресован Министру сельского хозяйства.

Уважаемый Сапархан Кесикбаевич! Глава государства Касым-Жомарт Кемелевич Токаев особо обращает внимание на развитие агропромышленного комплекса, призванного стать драйвером национальной экономики, формирующим продовольственную и экономическую безопасности страны.

Также напоминаю, что в целях реализации этой политики 23 октября текущего года в Сенате прошли парламентские слушания, где были озвучены важные вопросы развития, в том числе экономического потенциала сельских территорий.

Ежегодно на растениеводство и животноводство направляются сотни миллиардов тенге в виде субсидирования АПК. Только за последние два года на эти цели выделено почти 600 миллиардов тенге, в том числе в ходе двух уточнений бюджета в текущем году финансирование данной отрасли возрастает на 53,4 миллиарда тенге.

Однако темпы роста экономических показателей в сельском хозяйстве все же незначительны. Полагаем, что субсидии не улучшают долгосрочную конкурентоспособность и эффективность данной отрасли. К тому же имеет место ограниченность бюджетных средств и нестабильность субсидирования деятельности сельхозтоваропроизводителей.

По мнению международных экспертов, бюджетные средства необходимо направлять на развитие человеческого капитала и производственные инфраструктуры, что позволит привлечь частных инвесторов и, в свою очередь, снизить нагрузку на бюджет.

В этой связи возникает ряд вопросов. Какие меры предпринимаются министерством для привлечения частных инвестиций в АПК? Каковы приоритеты в выборе инвесторов? Какие перспективы для дальнейшего развития села будут отражены в инвестиционных проектах? Спасибо.

ТӨРАҒА. Сапархан Кесікбайұлы, жауап беріңіз.

ОМАРОВ С.К. Спасибо, уважаемая Ольга Александровна, за вопросы.

Для привлечения частных инвестиций министерство реализует несколько направлений.

Первое. Реализуется программа инвестиционного субсидирования, которая стимулирует вложение инвестиций в приоритетную отрасль сельского хозяйства. Субъектам АПК возмещаются 25 процентов от суммы вложенных инвестиций. В этом направлении в среднем на 1 тенге субсидий приходится 4 тенге частных инвестиций.

Второе. Субсидируется ставка вознаграждения 10 процентов по кредитам и лизингу при приобретении основных средств и 7 процентов – по кредитам на оборотные средства. Это позволяет привлекать в сектор АПК кредитные ресурсы финансовых институтов, и они становятся более доступными для сельхозтоваропроизводителей.

Третье. Решение вопроса недостаточности залогов у сельхозтоваропроизводителей. В этом направлении совместно с банками второго уровня нами разработана новая

программа гарантирования займов банков второго уровня. Размер гарантирования составляет порядка 50 процентов по всем проектам, а по приоритетным направлениям – 85 процентов. Это по проектам импортозамещения.

Объясню. Если у сельхозтоваропроизводителя не хватает залога, тогда за сельхозтоваропроизводителя АО «КазАгро» будет гарантировать 50 процентов его залога по всем направлениям и 85 процентов по импортозамещению.

Кроме этого, Предпринимательским кодексом предусмотрены налоговые преференции, в том числе освобождение от таможенных пошлин и НДС на импорт.

Приоритетом на сегодняшний день для развития АПК являются импортозамещение и насыщение внутреннего рынка в основном продовольственными товарами. Кроме этого, мы ориентируемся еще и на поддержку экспортоориентированных проектов, чтобы Казахстан занял достойную нишу и реализовал свой экспортный потенциал.

Что касается развития села, то здесь могу сказать о том, что все инвестиционные проекты реализуются в сельской местности. Это позволяет открывать новые рабочие места, развивать занятость и налоговые поступления. Спасибо.

ТӨРАҒА. Сапархан Кесикбаевич, в целом вопрос развития села, Вы знаете, является одним из приоритетных для Сената. На прошлой неделе мы провели большое мероприятие – парламентские слушания по вопросу развития сельских территорий. Депутаты внесли ряд предложений. Мы надеемся, что министерство очень внимательно отнесется к этим предложениям, примет меры по их реализации. Надеемся, руководство Правительства предложения депутатов также поддержит. Рақмет.

Келесі сөз депутат Рысбекова Ләззәт Тұяқбайқызына беріледі.

РЫСБЕКОВА Л.Т. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы.

Вопрос адресован Министерству индустрии и инфраструктурного развития.

Расходы республиканского бюджета на проекты по развитию автомобильных дорог республиканского и местного значения сокращены на 26,3 миллиарда тенге, из них 13,9 миллиарда тенге – республиканские автодорожные проекты, 10 миллиардов тенге – строительство и реконструкция автодорог за счет займов, привлекаемых акционерным обществом «Национальная компания «КазАвтоЖол», 2,4 миллиарда тенге – проекты по развитию местной сети автодорог.

Основными причинами оптимизации бюджета являются судебные разбирательства, отставание от графика работ, расторжение договора с подрядной организацией и другие.

В частности, по республиканскому проекту «Курты – Бурылбайтал» сокращены 2,8 миллиарда тенге, причина – проблемы у подрядчика с доставкой стройматериалов из-за пандемии. По проекту «Балхаш – Бурылбайтал» сокращены 10,3 миллиарда тенге, причина – расторжение контракта с компаниями «Азериншаат», «Шанхай». По проекту «Астана – Усть-Каменогорск» – 600 миллионов тенге, причина – судебные разбирательства. По проекту «Атырау – Уральск» – 200 миллионов тенге, причина – затянувшиеся процедуры определения проектировщика.

В этой связи, учитывая поручение Главы государства, озвученное в Послании 1 сентября текущего года, а именно до 2025 года реконструировать и обеспечить

дорожным сервисом 24 тысячи километров дорог, то есть все республиканские дороги, возникают следующие вопросы. Как повлияет оптимизация расходов на достижение индикаторов по удовлетворенности населения качеством автомобильных дорог? Не снизится ли эффективность государственной программы «Нұрлы жол» в целом при таких сокращениях средств?

Более того, при этом надо учесть и тот факт, что строительство и реконструкция автодорог АО «НК «КазАвтоЖол» производились за счет привлечения международных займов, на обслуживание которых с республиканского бюджета выделяются немалые средства. Рақмет.

ТӨРАҒА. Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің міндетін атқарушы Өскенбаев Қайырбек Айтбайұлы, жауап беріңіз.

ӨСКЕНБАЕВ Қ.А. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті Ләззат Тұяқбайқызы! Из 24 тысяч километров дорог республиканского значения 13 тысяч километров дорог уже реконструировано. В 2020 – 2025 годы мы планируем 11 тысяч километров дорог охватить, из них 4 тысячи километров дорог начали в этом году. Срок завершения данных проектов – 2021 – 2022 годы. Поэтому из 26,3 миллиарда тенге на проблемы, которые Вы озвучили, 18,5 миллиарда тенге перераспределены на продолжающиеся проекты внутри данной программы, 7,8 миллиарда тенге возвращены в бюджет. Они будут восстановлены в 2021 – 2022 годы. Конечный индикатор реализации данных проектов, как я говорил, завершение в 2021 – 2022 годы. В полном объеме все деньги будут освоены, весь объем работ будет выполнен, никаких проблем здесь не будет.

По займам АО «НК «КазАвтоЖол». Здесь пятилетний льготный период, поэтому мы несем обязательства только по фактически освоенным работам и выделенным деньгам. Поэтому здесь дополнительных обязательств государство не несет. Спасибо.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Әлназарова Ақмарал Шәріпбайқызына беріледі.

ӘЛНАЗАРОВА А.Ш. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы. Менің сұрағым Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасарына.

Құрметті Ералы Лұқпанұлы! Қазақстандағы еңбек нарығы пандемия салдарының ықпалында болып отырғанын барлығымыз жақсы білеміз. Елімізде жұмыссыздық санын арттырмау және әлеуметтік осал топтардың өсуіне жол бермеу мақсатында Үкімет Жұмыспен қамту жол картасын қабылдады. Жол картасы аясында 2020 – 2021 жылдарға өңірлердегі әлеуметтік нысандарды, соның ішінде білім беру нысандарын қайта жаңарту, ағымдағы және күрделі жөндеу, мектеп құрылысын жүргізу үшін арнайы 190 миллиард теңге бөлі.

Өкінішке қарай, 9 айдың қорытындысы бойынша жергілікті атқарушы органдар 2020 жылғы осы мақсаттарға көзделген нысаналы трансферттер мен облигациялық қарыз қаражаттарын толық игермеген. Мысалы, білім беру нысандарын күрделі жөндеу бойынша 13 миллиард 43 миллион немесе 25 пайыз игерілмеген, ал білім беру

нысандарын ағымдағы жөндеу бойынша 3 миллиард 47 миллион теңге немесе 19 пайызды құрап отыр.

Қаржы жылының аяқталуына екі ай уақыт қалғанын ескерсек, аталған қаражаттардың игерілмей қалу тәуекелі өте жоғары. Осыған байланысты республикалық бюджеттен бөлінген нысаналы трансферттер мен облигациялық қарыз қаражаттары ағымдағы жылдың соңына дейін толық игеріле ме және Жұмыспен қамтудың жол картасымен жоспарланған біздің басты көрсеткіш – жұмыссыздық деңгейінің өсуіне жол бермеу толық көлемде орындала ма? Рақмет.

ТӨРАҒА. Ералы Лұқпанұлы, жауап беріңіз.

ТОҒЖАНОВ Е.Л. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті Сенат депутаттары! Жалпы Жұмыспен қамту жол картасының қабылданғаны туралы өздеріңіз жақсы білесіздер. Бұл ең алдымен жалпы дағдарысқа қарсы бағытталған болатын, дегенмен биылғы жылдың ең қиын жағдайы – пандемияның кезінде өте маңызды және орынды болды десем артық емес. Себебі кеше ғана бірнеше облысты аралап келдім. Атырау, Батыс Қазақстан облысы, Ақтөбеде 40-жылы салынған мектепті, отыз жылдай күрделі жөндеуден өтпеген мектептерді де көріп келіп отырмыз. Қазір соның бәрін қалпына келтіруге мүмкіндік туғызып отыр.

Ақтөбе облысында Жол картасы арқылы 171 километр жол жөнделіп отыр. Ол да өте үлкен пайдалы жағдай деп ойлаймыз.

Мектептерді алатын болсақ, кеше бір облыстың өзінде 12 үш ауысымды мектептің сегізін қалпына келтіруге мүмкіндік туып отыр. Бұның бәрі Жол картасының бүгінгі нақты шараларының нәтижесі деп айтуға толықтай негіз бар.

Ал жалпы сұрағыңызға байланысты айтсақ, Ақмарал Шәріпбайқызы, сөз жоқ, ол жерде өзіңіз көтерген денсаулық саласы да маңызды, білім саласы да өте маңызды. Бүгін 2 мыңнан аса жоба жүзеге асырылуда, оның 1700 жобасы мектептерге бағытталған болатын. Оның ішінде құрылысы бар, оның ішінде орта жөндеу бар, күрделі жөндеу бар, соның бәрі қазір игерілуде.

Бүгінгі 9 айдың қорытындысына тоқталып айтатын болсақ, бұл жерде 93 пайызы игерілген, сондықтан жылдың аяғында осының бәрі толықтай игерілетініне біздің ешқандай күмәніміз жоқ. Бұл біріншіден. Екіншіден, жалпы Жол картасына байланысты бүгінде нақты нәтижелер де бар екенін айтуға толықтай мүмкіндік бар. Өйткені Жол картасы бойынша Қазақстанда 1 миллион 200 жұмыс орны жоспарланған болса, оның 255 мыңы осы Жол картасы арқылы жоспарланған болатын. Бүгінгі күні соның ішінде 250 мың жұмыс орны сақталды, қалпына келтірілді, жоспарланған дүниенің бәрі жүзеге асырылды. Бұл бір.

Екінші, жалпы бағдарламаға қатысушы отбасылармен бірге есептейтін болсақ, ол жерде 900 мың адам жұмыспен қамтылды деп айтсам да артық емес қой деп ойлаймын. Бұның бәрі де негізгі сұрақтардың бірі. Сонымен қатар осы бағдарламаны жүзеге асыру аясында біз бірнеше мәселені қарастырдық. Оның ішінде отандық тауар өндірушілерді де қолдау керек болды. Соған байланысты 500 миллиардтай ақша сол азаматтарға бағытталған. Ар жағындағы негізгі ойымыздағы мақсатымыз жаңа жұмыс орындарын ашу

бір бөлек, сонымен қатар жұмыс істеп тұрған кәсіпорындардағы жұмыс орындарын да сақтап қалу міндеті алдымызда тұрды. Бүгінде сондай 19 мың орта және шағын бизнестің ішінде 110 мың жұмыс орны сақталды. Сондықтан бұлар да бір нәтиже деп айтуға бүгін мүмкіндік бар.

Сонымен қатар мультипликативный эффект деп айтуға болады, салынған объектілер, әсіресе білім саласы бойынша, денсаулық саласы бойынша тұрақты жұмыс орындары да ашылады. Сондықтан біздің есебіміз бойынша жылдың аяғында 100 мыңға жуық қосымша жұмыс орны ашылады. Осындай деректерді өздеріңізге айтуға рұқсат етіңіздер. Сұрағыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Құрметті әріптестер, басқа сұрақ жоқ.

Слово для содоклада по двум законопроектам предоставляется председателю Комитета по финансам и бюджету Перепечиной Ольге Валентиновне.

ПЕРЕПЕЧИНА О.В. Уважаемый Маулен Сагатханович! Уважаемые депутаты и приглашенные! Социально-экономическая политика Казахстана на 2020 – 2024 годы следует принципам преемственности проводимой политики для достижения долгосрочных целей по повышению благосостояния населения и обеспечению устойчивого роста экономики в рамках реализации Стратегии «Казахстан–2050» и Стратегического плана развития Республики Казахстан до 2025 года.

Для решения поставленных задач с учетом сложившейся ситуации в мире на фоне пандемии коронавируса COVID-19 и конъюнктуры на внешних рынках на основании принятых указов Главы государства Касым-Жомарта Кемелевича Токаева по обеспечению социально-экономической стабильности в стране увеличены расходы бюджета для покрытия потерь по доходам бюджета и финансирования антикризисных мер.

Возникшие риски в 2020 году привели к пересмотру макроэкономических показателей и бюджетных параметров.

В рамках уточнения республиканского бюджета на 2020 – 2022 годы рассматриваются два законопроекта «О внесении изменения в Закон Республики Казахстан «О гарантированном трансферте из Национального фонда Республики Казахстан на 2020 – 2022 годы» и «О внесении изменений и дополнений в Закон Республики Казахстан «О республиканском бюджете на 2020 – 2022 годы».

Проект уточненного бюджета на 2020 год предусматривает решение важных задач текущего года, учитывает изменения, произведенные весной при первом уточнении. Остановлюсь на основных моментах уточнения республиканского бюджета.

Первое. В целях приведения в соответствие с Указом Президента Республики Казахстан от 8 апреля 2020 года № 299 «Об уточненном республиканском бюджете на 2020 год» гарантированный трансферт из Национального фонда увеличен на 2 триллиона 70 миллиардов тенге, что позволит обеспечить финансирование расходов, связанных с выполнением государством социальных обязательств, а также обеспечением социально-экономической стабильности в условиях пандемии.

Но наряду с этим необходимо отметить, что увеличение размера гарантированного трансферта до 4 триллионов 77 миллиардов тенге и нефтяного дефицита до 7 триллионов 777 миллиардов тенге, или 11 процентов к ВВП, превышает установленные Концепцией формирования и использования средств Национального фонда предельно допустимые объемы и, соответственно, противоречит ее положениям.

Второе. На основе скорректированного макроэкономического прогноза уточнен прогноз бюджетных параметров на 2020 год. Поступления в республиканский бюджет увеличатся на 185 миллиардов тенге и составят 12 триллионов тенге.

При этом в целом наблюдается снижение налоговых поступлений на 2,4 триллиона тенге по причине сложившихся внешних и внутренних экономических факторов.

В свою очередь, Правительством для поддержки социально-экономической стабильности и занятости в стране в рамках уточнений республиканского бюджета предусмотрены расходы на реализацию антикризисных мер. Это:

дополнительное субсидирование агропромышленного комплекса в сумме 50 миллиардов тенге;

субсидирование ставки вознаграждения и гарантирование по кредитам в рамках Государственной программы «Дорожная карта бизнеса–2025» в сумме 85 миллиардов тенге;

льготное кредитование оборотного капитала субъектов бизнеса инвестиционных проектов по программе «Экономика простых вещей» в сумме 400 миллиардов тенге;

финансирование Дорожной карты занятости в сумме 300 миллиардов тенге;

развитие социальной и инженерной инфраструктуры в сельских населенных пунктах по проекту «Ауыл – ел бесігі» в сумме 55 миллиардов тенге и другие.

При этом применение и реализация указанных инструментов предусматривались как мера быстрого и оперативного реагирования для восстановления экономики. Однако отдельные администраторы бюджетных программ в силу определенных причин не смогли своевременно и в полном объеме освоить средства, предусмотренные на реализацию антикризисных мер, и эти средства перераспределяются в рамках сегодняшнего уточнения.

В частности, Министерством труда и социальной защиты населения в рамках данного уточнения перераспределяются средства в сумме 5,5 миллиарда тенге из выделенных 50 миллиардов тенге в рамках программы «Енбек». Министерством сельского хозяйства в рамках данного уточнения перераспределяются средства в сумме 3,5 миллиарда тенге. Аналогичная ситуация сложилась и в рамках Государственной программы поддержки и развития бизнеса «Дорожная карта бизнеса–2025», где порядка 9 миллиардов тенге, которые предназначались для регионов на субсидирование ставки вознаграждения и на гарантирование по кредитам, остались невостребованными.

Основными причинами оптимизации расходов при уточнении бюджета, как и в предыдущие годы, являются недоработка и несвоевременное принятие механизмов и инструментов по реализации мероприятий, невыполнение договорных обязательств поставщиками, не состоявшиеся конкурсы по государственным закупкам и судебные разбирательства.

Сегодня мы продолжаем работу по реализации мер поддержки бизнеса и населения, которые были предусмотрены при первом уточнении республиканского бюджета, и рассмотрение вопросов финансирования этих же антикризисных направлений будет продолжено в рамках трехлетнего бюджета.

Поэтому в условиях ограниченных ресурсов Правительству уже сегодня с целью исключения риска неэффективного планирования и использования бюджетных средств необходимо провести критический анализ эффективности предлагаемых инструментов и оценить их воздействие. То есть на начальном этапе определить критерии по вводимому инструменту на предмет его востребованности бизнесом, изучения возможностей участников проекта, определения рисков, отдачи от мер государственной поддержки, а также рассмотреть вопрос целесообразности их применения в рамках трехлетнего бюджета.

Третье. Социальный блок расходов республиканского бюджета с учетом перераспределения составляет 6,7 триллиона тенге, или 46,2 процента к общему объему расходов. Несмотря на все сложности, возникшие на фоне пандемии, сохраняется социальная направленность рассматриваемого уточнения республиканского бюджета, которая предусматривает повышение статуса педагогов и врачей путем увеличения их заработной платы, расходов на социальные выплаты, социальную поддержку инвалидов и семей с детьми, внедрение новой модели оказания адресной социальной помощи.

На мероприятия по борьбе с COVID-19 в рамках данного уточнения республиканского бюджета предусматривается порядка 240 миллиардов тенге. Во избежание возникновения вновь социальной напряженности и различного рода негативных явлений полагаем необходимым Правительству еще раз оценить достаточность мер и средств по возможным расходам бюджета на вторую волну борьбы с коронавирусной инфекцией.

Для реализации всех указанных мероприятий мы в очередной раз вынуждены прибегнуть к использованию средств Национального фонда – фонда будущих поколений, и вопрос эффективности этих расходов должен быть главным.

В целом проект уточненного республиканского бюджета соответствует задачам, поставленным Главой государства, и обеспечивает макроэкономическую, финансовую и социальную стабильность страны.

Уважаемые коллеги! В рамках рассмотрения данных законопроектов были проведены заседания рабочей группы, комитета и расширенное заседание комитета. Постоянные комитеты Сената замечаний и предложений по данным законопроектам не имеют.

На основании изложенного Комитет по финансам и бюджету рекомендует принять законы Республики Казахстан «О внесении изменения в Закон Республики Казахстан «О гарантированном трансферте из Национального фонда Республики Казахстан на 2020 – 2022 годы» и «О внесении изменений и дополнений в Закон Республики Казахстан «О республиканском бюджете на 2020 – 2022 годы».

Благодарю за внимание.

ТӨРАҒА. Спасибо, Ольга Валентиновна.

Құрметті әріптестер, енді заң жобаларын талқылауға көшеміз.
Сөз депутат Бектаев Әли Әбдікәрімұлына беріледі.

БЕКТАЕВ Ә.Ә. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті Үкімет мүшелері, құрметті әріптестер! Қаралып отырған заң жобасын біз толығымен қолдаймыз. Әрине, проблема көп, қаржы тапшы, оның барлығын біз жақсы түсінеміз. Бірақ айтпаса болмайтын бір күрделі мәселе бар.

2019 жылдың 1 маусымынан 30 пайызға көбейтілген білім саласындағы бастауыш, негізгі және жалпы орта білім беру ұйымдарының мұғалімдері мен педагог-психологтарының жалақысы 2020 жылға толық қаралмаған. Тек Түркістан облысы бойынша 12,8 миллиард теңге көлемінде қаржы жетпейді. Осындай жағдай басқа облыстарда да қалыптасқан. Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің бізге берген мәліметіне сүйенсек, 2020 – 2022 жылдарға арналған республикалық бюджеттен осы мақсатқа әр жылы 350,3 миллиард теңге көлемінде қаржы бөлу туралы ұсыным жасалынған.

Өкінішке қарай, 2019 жылдың 27 тамызында өткізілген Республикалық бюджет комиссиясының қорытындысы бойынша тек 317,3 миллиард теңге қаржы ғана қолдау тауып, әр жылға өңірлерге бөлінетін ағымдағы мақсатты трансферттерге 33 миллиард теңге аз қаралған. Яғни барлық облыстар мен қалалар бойынша осынша қаржы жетіспейді деген сөз.

Ал Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің жауабында Бюджет кодексінің 45-бабына сәйкес жетіспейтін қаражатты республикалық бюджеттен мақсатты трансферттер ретінде бөлдіру қажеттігі айтылған. Ал Қаржы министрлігі болса жергілікті бюджетке сілтейді.

Өкінішке қарай, Түркістан облысы әкімдігінен, Қазақстан Республикасы Парламенті Сенатының депутаты Әлімжан Құртаевтан түскен ұсыныстарға қарамай, бұл мәселе 2020 жылғы бюджеттің нақтылануы барысында да ескерілмей қалғандығы таңғалдырады. Облыс әкімдігі Түркістанда атқарылып жатқан қыруар жұмыстың арасынан бөліп-жарып 7,4 миллиард теңге қаржыны жергілікті бюджет есебінен қарастырып отыр. Сондағы қалғаны 5,4 миллиард теңге. Бірақ бұл – он мыңдаған мұғалімдер мен тәрбиешілердің, психологтардың, сол саладағы ең ауыр жұмыста жүрген азаматтық қызметшілердің жалақысы. Олардың айлықтары онсыз да аз. Енді мемлекет тарапынан күнкөріс деңгейін көтеру мақсатында қаралған үстемақыны да уақытында ала алмайтын түрі бар. Турасын айтқанда, бұл – үстемақы ғана емес, өздерінің маңдай терімен тапқан еңбек табысы.

Онсыз да 2020 жыл халық үшін оңай жыл болған жоқ, пандемия талай адамды қиындыққа шалдықтырды, жұмыссыз қалдырды, табысынан айырды. Соған қосып біздің Қаржы министрлігі тағы да бір проблеманы қолдан жасап отыр. Дәл жаңа жылдың алдында жалақысын ала алмаған халықтың көңіл күйін көз алдыңызға елестетіп көріңізші. Біздің жауапты мемлекеттік органдар қашанғы бір-біріне сілтеп, арзымайтын нәрсені ойыншыққа айналдырып, халықты сарсаңға сала береді. Республика бойынша 33 миллиард теңге біздің мемлекетіміз үшін үлкен де қаржы емес. Жыл соңына дейін екі ай қалғанын ескерсек, бұл проблеманы тездетіп шешу керек.

Бүгінгі қаралып отырған 2020 жылдың бюджетін нақтылау барысында Қазақстан Республикасы Үкіметінің резерві 4 есе көбейтіліп, 316 миллиард теңгені құрап отыр. Үкімет резервінен осындай қарыздарды жаппағанда қандай нәрсеге жұмсау көзделіп отыр? Біз айтып отырған мәселені де төтенше жағдай деп қарауға болады.

Құрметті Ералы Лұқпанұлы, құрметті Ерұлан Кенжебекұлы! Жаңа жыл талай жаңалықтарға толы болайын деп отыр, алдымызда бізді тарихи оқиғалар, саяси науқандар, тәуелсіздігіміздің 30 жылдығы күтіп тұр. Олай болса, біздің Үкіметіміз халық үшін ашық және естілетін Үкімет екендігін осы проблеманы шешу арқылы дәлелдейді ғой деп ойлаймыз.

Тыңдағандарыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Төреғалиев Нариман Төреғалиұлына беріледі.

ТӨРЕҒАЛИЕВ Н. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті әріптестер! Әлеуметтік сала мемлекетіміздің стратегиялық дамуының басым бағыттарының бірі, сондықтан бұл сала Президенттің ұдайы назарында. Елдің әлеуметтік дамуына қажетті шараларды жүзеге асыру – уақыт талабынан туындап отырған маңызды міндет.

Қазіргі уақытта Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес халықтың өмір сүру сапасын арттыру маңызды шаралардың бірі. Сондықтан да заң жобасында әлеуметтік салаға басымдық беріліп отыр.

Бүгінгі қаралып отырған заң жобасында 2020 жылға әлеуметтік сала бойынша нақтыланған бюджет 6 триллион 690 миллиард теңгені құрайды, бұл республикалық бюджеттің 46 пайызы. Жыл басына бекітілген бюджетпен салыстырғанда 11,6 пайызға өсіп отыр.

Соның ішінде кейбір мәселелерге тоқталып өтейін. Атап айтқанда, еліміздің 13 мыңға жуық медициналық қызметкері COVID-19-бен ауырған болса, солардың ішінен ауруы расталған 9300 дәрігер өтемақы алған. Мемлекет тарапынан көрсетілген қолдау короновируспен күрес кезінде алғы шепте тұрған ақ халатты абзал жандарға қиын қыстау кезеңде сенім білдіріп, олардың өз кәсібіне деген сүйіспеншілігін арттыра түскені сөзсіз. Бірақ та, өкініштісі сол, осы жылдың 20 қазанынан бастап короновируспен ауырған медициналық қызметкерлер үшін бір реттік әлеуметтік төлем алуға өтініштер қабылдау тоқтатылды. Енді осындай жайттар орын алған жағдайда жергілікті жерлердегі медициналық ұйымдар мен жергілікті атқарушы органдардың дәрігерлерге қаржылай өтемақы төлеуге мүмкіндігі бар ма? Келешекте орын алуы мүмкін тәуекелдер ескерілді ме? Аталған мәселе қалай реттеледі?

Келесі мәселе жұмыссыздықтың алдын алу болып табылады. Сондықтан Еңбек және жұмыспен қамту жол картасы бағдарламаларына 346 миллиард қосымша қаражат бөлініп отыр.

Мемлекет басшысы өз сөзінде «қазіргі күрделі жағдайда алдымызда тұрған басты міндет – әлеуметтік-экономикалық тұрақтылық пен жұмыс орындарын және халықтың табысын сақтап қалу» деген болатын. Осыған байланысты төтенше жағдайлар мен шектеу шаралары кезінде уақытша жұмысын тоқтатып, табысынан айырылған азаматтарды

қолдауға Мемлекеттік әлеуметтік сақтандыру қорынан 4 миллион 600 мың адамға 476 миллиард теңге көлемінде қаржылай көмек берілді.

Тағы бір айта кететін жағдай, ағымдағы жылы Жол картасы аясында 24 мектептің құрылысына 52 миллиард теңге қаражат бөлінген болатын. Тоғыз айдың қорытындысы бойынша игерілгені 23 пайыз ғана, құрылысы аяқталған бір ғана мектеп, яғни жыл аяғына дейін мектептердің құрылысының аяқталмай қалу қаупі бар.

Сонымен қатар білім беру мекемелерінде биылғы жылдың 1 қыркүйегінен бастап санитарлық талапқа сәйкес өңірлерде бір мұғалім бірнеше мәрте кезекші сыныпта сабақ өткізуге мәжбүр. Бұл жағдай еңбекақы төлеу қорының артуына әкеліп отыр. Осыған орай өңірлердегі білім беру мекемелерінің сұранысына байланысты 26 миллиард қаражат болашақта оң шешімін табады деп сенеміз.

Жоғарыда баяндалғандарға байланысты әлеуметтік саланың маңыздылығын ескере отырып, мемлекеттен бөлінген қаржыға үлкен жауапкершілікпен қарап, оның мақсатты жұмсалуды мұқият бақылап, көтерілген басқа да мәселелерді Үкімет назарына алса дейміз.

Тұтастай алғанда, республикалық бюджетті нақтылау барысында әлеуметтік басымдылық сақталған.

Заң жобасын қолдаймын және әріптестерімді қолдауға шақырамын.

Назарларыңызға рақмет.

ТӨРАҒА. Рақмет.

Сөз депутат Нұрғалиев Жеңіс Мирасұлына беріледі.

НҰРҒАЛИЕВ Ж.М. Уважаемый Маулен Сагатханович! Уважаемые коллеги! Уточнение республиканского бюджета на 2020 год направлено на реализацию поручений Президента Республики Казахстан Касым-Жомарта Кемелевича Токаева, озвученных в его посланиях, на решение проблем социально-экономического характера, возникших в период пандемии, а также на выполнение в полном объеме социальных обязательств государства.

Сегодня сельское хозяйство для Казахстана является одним из стратегических направлений развития, так как обеспечивает продовольственную безопасность страны. Поэтому, несмотря на сокращение доходной части бюджета, в нынешнем уточнении республиканского бюджета расходы Министерства сельского хозяйства не только не сокращаются, наоборот, увеличены.

Мы знаем, в апреле текущего года при уточнении республиканского бюджета на возмещение части расходов инвесторов было добавлено 18 миллиардов тенге и сегодня их предлагается увеличить еще на 2,8 миллиарда тенге. Такой подход к возмещению части инвестиционных расходов субъектов агропромышленного комплекса вызывает реальный интерес со стороны потенциальных инвесторов и может значительно повлиять на конечный результат работы АПК.

В целом применение государством различных финансовых инструментов стимулирования АПК приносит вполне конкретные плоды, поэтому в сельском хозяйстве индекс физического объема выпуска продукции имеет положительную динамику, в

отличие от некоторых других секторов экономики. Например, финансирование субсидирования ставок вознаграждения при кредитовании, а также лизинги на приобретение сельскохозяйственных животных, техники и технологического оборудования показывают положительный результат.

К сожалению, не все меры поддержки используются так эффективно. В частности, средства, предусмотренные на субсидирование в рамках гарантирования и страхования займов субъектов АПК, государство вынуждено сократить на 3,5 миллиарда тенге ввиду того, что банки второго уровня эти займы сельхозтоваропроизводителям выдают неохотно, мягко говоря.

Как мы помним, при первом уточнении бюджета финансирование поддержки страхования в агропромышленном комплексе и субсидирования купонного вознаграждения по облигациям было снижено на 15,3 миллиарда тенге, так как эти финансовые инструменты спросом у субъектов АПК не пользуются. Для того чтобы все механизмы финансовой поддержки субъектов АПК заработали в полную силу, Министерству сельского хозяйства в первую очередь необходимо провести работу по выяснению детальных причин, мешающих эффективно использовать средства, выделяемые государством.

Буквально позавчера, 27 октября, Глава государства дал ряд поручений руководству Министерства сельского хозяйства. Одно из них касается обеспечения ветеринарно-санитарного благополучия страны. Поэтому вполне логичным и актуальным станет планируемое увеличение финансирования направления «Диагностика заболеваний животных» на 5,2 миллиарда тенге, которые, безусловно, положительно скажутся на решении этой задачи.

Самым убедительным доказательством целесообразности данного направления расходов является нынешняя вспышка птичьего гриппа. Распространившись по семи регионам республики, эта болезнь привела к потере большого поголовья домашней птицы. Для предотвращения и быстрой блокировки распространения подобных явлений в будущем развитая система ветеринарного контроля нам просто необходима.

Более того, данным уточнением бюджета также предусмотрено возмещение ущерба владельцам птиц, павших от птичьей эпидемии, что в нынешней ситуации падения доходов наших граждан будет очень своевременно.

Вместе с тем подсчет поголовья падежа продолжается. Поэтому необходимо рассмотреть возможность выделения дополнительных финансовых средств из республиканского бюджета для возмещения стоимости изъятых и уничтоженных птиц.

Уважаемые коллеги, поддерживаю рассматриваемые законопроекты и призываю вас их поддержать. Спасибо.

ТӨРАҒА. Талқылауға қатысатын басқа депутаттар жоқ, талқылау аяқталды. Енді әр заң жобасы бойынша бөлек-бөлек шешім қабылдайық.

Алдымен «Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан 2020 – 2022 жылдарға арналған кепілдендірілген трансферт туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгеріс енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қабылдау жөніндегі Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын. Дауыс беріңіздер.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Заң қабылданды.

Енді «2020 – 2022 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қабылдау жөніндегі Сенат қаулысын дауысқа қоямын. Дауыс беру режимі қосылсын. Дауыс беріңіздер.

Нәтижесін экранда көрсетіңіздер. Заң қабылданды.

Құрметті әріптестер! Біз бүгін биылғы бюджетті нақтыладық. Қабылданған заңдардың маңызы өте зор. Республикалық бюджетті нақтылау Президенттің биылғы Жолдауында айтылған әлеуметтік тапсырмаларды орындауға, экономикалық өсуді қалпына келтіруге және пандемиямен күресуге бағытталған.

Шын мәнінде биылғы жыл індетке байланысты оңайға тиіп жатқан жоқ. Соған қарамастан Президентіміз мемлекеттің халық алдындағы әлеуметтік міндеттерін орындау үшін бар мүмкіндікті жасауда. Сондықтан республикалық бюджетті нақтылауда әлеуметтік мәселелерді шешуге, экономиканың нақты салаларын қолдауға баса мән берілді.

«Нұрлы жол», «Нұрлы жер» мемлекеттік бағдарламаларына, агроөнеркәсіптік кешенді дамытуға және индустриалды-инновациялық даму бағдарламаларына қолдау көрсетуге үлкен көңіл бөлінуде. Сонымен қатар қоғамдық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мәселесі де биылғы республикалық бюджеттің негізгі басымдықтарының бірі.

Заң жобаларын талқылау барысында Сенат депутаттары көптеген өзекті мәселелерді көтерді. Үкімет мұқият назар аударып, оларды шешу үшін кешенді жұмыс жүргізеді деп ойлаймыз. Бюджеттен бөлінген қаражат сапалы әрі тиімді жұмсалып, халықтың игілігіне, экономиканы қалпына келтіруге бағытталады деп сенеміз.

Заң жобаларын қарауға қатысқан барлық Үкімет мүшелері мен Ұлттық Банк басшылығына рақмет. Жұмыстарыңызға табыс тілейміз.

Сөз Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары Тоғжанов Ералы Лұқпанұлына беріледі.

ТОҒЖАНОВ Е.Л. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті Сенат депутаттары! Комитеттің отырыстарында алдын ала жан-жақты жүргізілген жұмыстардың бәрін жақсы білеміз, сондықтан бірлескен жұмыстарыңыз үшін алғыс білдіруге рұқсат етіңіздер.

Ашығын айтқанда, қабылданған бүгінгі республикалық бюджеттің шешімдері Мемлекет басшысының тікелей тапсырмасын орындауға әсер ететініне ешқандай күмән жоқ.

Мәулен Сағатханұлы, өзіңіз айтқандай, бұл шаралардың бәрі әлеуметтік салаларға, оның ішінде денсаулық, білім саласы, жолдар мәселесін шешуге бағытталып отыр. Сондықтан мемлекеттік органдар, біздер осы алған бүкіл міндеттемелерді жан-жақты орындауға сөз береміз. Тағы да рақмет айтамыз, аман болыңыздар.

ТӨРАҒА. Рақмет, сау болыңыздар.

Бейнеконференц байланысы өшірілсін.

Құрметті депутаттар! Күн тәртібіндегі мәселелер толығымен қаралып болды. Енді депутаттық сауалдарға көшейік.

Сөз Құл-Мұхаммед Мұхтар Абрарұлына беріледі.

ҚҰЛ-МҰХАММЕД М.А. Құрметті Мәулен Сағатханұлы, құрметті әріптестер! Сауал Үкімет басшысына жолданады.

«Құрметті Асқар Ұзақбайұлы! Келесі жылы барша отандастарымыз ең ұлық мерекеміз – ел тәуелсіздігінің 30 жылдығын атап өтеді. Жыл басында ұлттық заңнамаға берік іргетас болған «Қазақстан Республикасының Мемлекеттік тәуелсіздігі туралы» Конституциялық заңнан бастап, бүгінгі қолданыстағы көптеген нормативті-құқықтық актілердің қабылдануына, конституциялық және құқықтық реформаға үлкен үлес қосқан заңгер-ғалым, көрнекті қоғам қайраткері, отан қорғаушы қаһарман, академик Салық Зимановтың туғанына тура 100 жыл толады.

Салық Зиманов – әріптестері көзі тірісінде-ақ «заң ғылымының патриархы» деп бағалаған ғұлама. Ол 1961 жылы Мәскеуде докторлық диссертациясын қорғағаннан кейінгі бар ғұмырын қазақстандық заң ғылымының дамуына арнады. Қазақ мемлекеттік университетінің заң факультетін, Ұлттық академияның Философия және право институттарын басқарып, мыңдаған шәкірт тәрбиелеп, 30-дан астам ғылым докторы мен кандидаттарын тәрбиеледі. Оның шәкірттері Қазақстанда ғана емес, Тәуелсіз Мемлекеттер Достастығы елдерінде көптеп саналады. Мемлекет және құқық теориясы мен тарихы, саяси және құқықтық ілімдер тарихы, конституциялық құқық, қазақтың ата заңдары және заң ғылымының өзекті мәселелеріне арналған көптеген монографиялар мен ғылыми еңбектер жазып, соңына 10 томдық мол шығармашылық мұра қалдырды.

Академик Салық Зиманов 1990 жылы Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесіне депутат болып сайланып, комитет төрағасы әрі 1990 жылы 25 қазанда қабылданған «Қазақ Советтік Социалистік Республикасының Мемлекеттік егемендігі туралы» декларация жобасын даярлаған депутаттық комиссияның басшысы болды. Кейін 1991 жылы 14-16 желтоқсанда «Қазақстан Республикасының Мемлекеттік тәуелсіздігі туралы» Конституциялық заңды қабылдау барысында екі күн айтыс-тартысқа түсіп, мәселе тығырыққа тірелгенде тағы да келісім комиссиясының құрамына кіріп, бәріміздің қасиетті отанымыз – Қазақстан Республикасы атты жаңа тәуелсіз мемлекеттің дүниеге келгенін күллі әлемге танытқан тарихи құжаттың қабылдануына заңгер депутат ретінде де зор үлес қосты. Оның сол кездегі сөйлеген сөздері мен тегеурінді пікірлері Парламент мұрағатында сайрап тұр.

Салық Зиманов 1994 жылы Жоғарғы Кеңеске екінші мәрте депутат ретінде сайланып, өмірінің соңына дейін еліміздің қоғамдық-саяси өміріндегі елеулі оқиғалардың бәріне дерлік абыз ақсақал ретінде белсене араласып, Сенат пен Мәжіліс Төрағалары, Премьер-Министр және республикалық құқықтық орган басшыларына ұдайы өзінің толымды ұсыныс, тағылымды пікірлерін жіберіп отырды. Елбасының саяси-құқықтық реформаларына үнемі қолдау көрсетті.

Академик Салық Зиманов – Ұлы Отан соғысына басынан аяғына дейін қатысып, майдан даласында ерліктің ерен үлгісін көрсеткен қаһарман. Ол соғыс кезінде-ақ көптеген орден, медальдармен, соның ішінде I дәрежелі Отан соғысы орденімен марапатталды. Жаһандық соғысты даңқты қолбасшы, маршал К.К. Рокоссовский басқарған 2-Белорус майданы құрамындағы 6-механикаландырылған корпусының 615-миноментті полк

командирі ретінде аңызға айналған батыр Бауыржан Момышұлымен бірдей әскери шенде – полковник дәрежесінде аяқтап, тек 1946 жылы ғана жеңіспен елге оралды.

Аға буын өкілдері қаһарман Салық Зимановтың азаттығымызға жарқын жол ашқан қаһарлы желтоқсан көтерілісінен кейін зиялы қауымның ерік-жігерін басу үшін 1986 жылдың 29 желтоқсанында Ұлттық Ғылым академиясына барған М.С. Соломенцев пен Г.В. Колбиннің алдында ақырып теңдік сұраған ақсарағат сөздерін ұмытқан жоқ.

Міне, осындай Ұлы Отан соғысының қаһарманы, ғұлама заңгер, ұлағатты ұстаз, біздің әріптес депутатымыз – ардагер азаматтың 100 жылдық мерейтойы Үкіметтің 2020 жылға арналған атаулы даталар тізбесінен қалып қойған. Осыған орай академик Салық Зимановтың ғасырлық мерейтойын лайықты атап өту үшін қаһарман ғалымның өмірі мен шығармашылығына арналған халықаралық ғылыми-практикалық конференция, таным-тағылымдық шаралар өткізу, оның есімін Атырау мен Алматы қалаларының көшелеріне және Нұр-Сұлтан қаласындағы жаңадан салынған мектептердің біріне беру, туған жеріне оның еңселі ескерткішін орнату мәселесін қарастыруды сұраймыз.

Құрметпен, Құл-Мұхаммед, Волков, Бақтиярұлы, Нұрсипатов, Мұсабаев, Қожамжаров, Нұржігітова, Ершов, Дүйсембаев, Сафинов және Жұмағұлов».

ТӨРАҒА. Спасибо.

Слово предоставляется Волкову Владимиру Васильевичу.

ВОЛКОВ В.В. Рақмет, құрметті Төраға.

Наш депутатский запрос адресован Премьер-Министру Республики Казахстан Мамину Аскару Узакпаевичу.

Полный текст направляется адресату. Назову лишь наиболее характерные проблемы, затронутые в депутатском запросе.

«Уважаемый Аскар Узакпаевич! Актуальные направления развития уголовно-исполнительной системы предусмотрены 34-м шагом Плана нации «100 шагов по реализации пяти институциональных реформ» Елбасы Нурсултана Абишевича Назарбаева.

Совершенствование системы исполнения наказания нашло свое отражение и в Послании Главы государства Касым-Жомарта Кемелевича Токаева. Разработана и действует соответствующая Дорожная карта.

Благодаря законодательным реформам и гуманизации уголовной политики, тюремное население в нашей стране снижено до 30 тысяч человек, и Казахстан в настоящее время занимает 100-е место в мировом тюремном рейтинге. Напомню, что на заре независимости Казахстан с количеством в 100 тысяч заключенных занимал 3-е место в мире по тюремному населению после США и России.

Несмотря на предпринимаемые меры, остается ряд не решенных проблем в данной сфере. Назову только некоторые из них.

1. Трудоустройство. На сегодняшний день в местах лишения свободы трудоустроено всего около 30 процентов осужденных. Проблемы с закупками товаров и услуг, устаревшая производственная инфраструктура, отсутствие современных производственных мощностей, необходимость капитальных вложений, да и условия

режимных объектов не привлекают предпринимателей для развития предприятий в колониях.

Вместе с тем трудоустроенность осужденных, наряду с развитием трудовых навыков, позволяет им заработать средства на погашение исков и ущерба потерпевшим, помощь семье.

2. Модернизация тюремной инфраструктуры. Из действующих 66 исправительных учреждений только 9 имеют условия покамерного содержания, в которых содержатся всего около 4 тысяч осужденных. Требование времени и международных стандартов – переход к покамерным условиям.

Большинство исправительных колоний являются наследием советской постройки прошлого века с проживанием в барачных общежитиях по 50-100 человек в одной комнате. Переход на покамерное содержание по поручению Правительства планируется осуществлять путем реконструкции жилых блоков на территории действующих исправительных учреждений. Хотя ранее уже были выделены земельные участки для строительства новых учреждений в четырех областях. Требуется реконструировать 42 исправительных учреждения.

3. Установление систем видеонаблюдения. Сегодня обеспеченность исправительных учреждений видеокамерами составляет только 30 процентов. Необходимость введения сплошного видеонаблюдения в этих учреждениях прежде всего направлена на обеспечение безопасности осужденных, а также предупреждение и профилактику совершаемых нарушений и преступлений, в том числе со стороны должностных лиц.

4. Медико-санитарное обеспечение. Особого внимания заслуживают проблемы медицинского обеспечения осужденных. Система медицинского обеспечения УИС находится в неравном положении с гражданским сектором с точки зрения ресурсов, качества и контроля услуг в силу ее закрытости. Неукомплектованность медицинских служб, отсутствие узких специалистов, проблемы экстренной госпитализации, устаревшее медицинское оборудование приводят к низкому качеству медицинских услуг в местах лишения свободы.

Согласно рекомендациям Комитета Организации Объединенных Наций по предупреждению пыток «медперсонал УИС должен подчиняться иному органу власти, нежели органу, отвечающему за вопросы следствия, уголовного преследования и содержания под стражей».

На основании изложенного просим Вас, уважаемый Аскар Узакпаевич, рассмотреть наш депутатский запрос, изучить озвученные и другие проблемные вопросы в данной сфере и принять соответствующие меры по их решению, в том числе требующие законодательного регулирования, и дать письменный ответ в установленные сроки.

С уважением, депутаты Волков, Сафинов, Абдикеров, Айтпаева, Бекназаров, Лукин, Макежанов, Сулеймен».

ТӨРАҒА. Спасибо.

Сөз депутат Қаниев Бауыржан Нұралыұлына беріледі.

ҚАНИЕВ Б.Н. Рақмет, құрметті Мәулен Сағатханұлы. Біздің депутаттық сауалымыз Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі Маминге жолданады.

«Уважаемый Аскар Узакпаевич! В целях реализации Послания Елбасы Нурсултана Абишевича Назарбаева «Нұрлы жол – путь в будущее» на 2015 – 2019 годы принята Государственная программа инфраструктурного развития «Нұрлы жол». Реализация данной программы позволила соединить столицу страны с регионами, также обеспечила интеграцию страны в глобальные транспортные коридоры, как «Западная Европа – Западный Китай».

Глава государства Касым-Жомарт Кемелевич Токаев в Послании народу Казахстана «Казахстан в новой реальности: время действий» отметил, что второй этап «Нұрлы жол» должен быть нацелен на закрепление лидирующей роли транспортно-транзитного сектора нашей страны. Также поставил задачу – до 2025 года реконструировать и обеспечить дорожным сервисом 24 тысячи километров республиканских дорог.

В рамках второго этапа программы «Нұрлы жол» на 2020 – 2025 годы предусмотрена реализация 30 проектов. Одним из таких проектов является автомобильный коридор «Центр – Запад». Коридор «Центр – Запад» соединит Нур-Султан с Акмолинской, Костанайской, Актюбинской, Атырауской и Мангистауской областями.

Протяженность автомобильного коридора «Центр – Запад» по автомобильной дороге «Нур-Султан – Аркалык – Торгай – Иргиз – Шалкар – Кандыагаш» составляет 1292 километра, в том числе по территории Актюбинской области – 518 километров.

В настоящее время в рамках проекта «Центр – Запад» возникают проблемные вопросы. Одним из проблемных вопросов является автомобильная дорога республиканского значения «Кандыагаш – Шалкар – Иргиз», которая находится в крайне неудовлетворительном состоянии.

За последние годы статистика Актюбинской области по дорожно-транспортным происшествиям не утешительна. По итогам 2019 года в области на 35 процентов возросло число ДТП, погибших – на 15 процентов, получивших травмы и увечье – на 47 процентов.

Глава государства 22 мая 2019 года посетил Актюбинскую область, в рамках рабочей поездки встретился с общественностью области, где подняли вопрос о крайне неудовлетворительном состоянии автомобильной дороги республиканского значения «Кандыагаш – Шалкар – Иргиз». По итогам встречи Глава государства, учитывая стратегическую важность данного участка, дал ряд поручений Правительству, одним из пунктов которых был вопрос о выделении средств на реконструкцию автомобильной дороги республиканского значения «Кандыагаш – Шалкар – Иргиз» в рамках Программы инфраструктурного развития «Нұрлы жол» на 2020 – 2025 годы (протокол совещания от 22 мая 2019 года).

По данному участку имеется проектно-сметная документация. Реализация проекта позволит значительно расширить транспортный потенциал Актюбинской области и Республики Казахстан, а также обеспечить более безопасное передвижение автотранспорта.

Кроме того, надлежащее содержание автодороги позволит открыть объекты придорожного сервиса, новые рабочие места для местного населения, а также увеличит товарооборот области как с регионами нашей страны, так и другими странами.

В связи с изложенным во исполнение поручения Главы государства Правительству необходимо принять меры по определению источников финансирования вышеназванного проекта и его своевременному завершению.

Уважаемый Аскар Узакпаевич, в соответствии со статьей 27 Конституционного закона Республики Казахстан «О Парламенте Республики Казахстан и статусе его депутатов» просим Вас дать письменный ответ по данному вопросу.

С уважением, Каниев, Адильбеков, Султанов, Алдашев, Куртаев, Лукпанов, Мамытбеков, Рысбекова».

ТӨРАҒА. Рақмет.

Құрметті әріптестер, басқа депутаттық сауалдар жоқ.

Біз бүгін еліміздің дамуы үшін аса маңызды заңдарды қарап, қабылдадық. Баршаңызға рақмет. Осымен Сенат отырысын жабық деп жариялаймын. Сау болыңыздар.

ОТЫРЫСТЫҢ СОҢЫ.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ
СЕНАТЫНЫҢ ТӨРАҒАСЫ

М. ӘШІМБАЕВ

МАЗМҰНЫ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПАРЛАМЕНТІ

СЕНАТЫНЫҢ ОТЫРЫСЫ

2020 жылғы 29 қазан

Күн тәртібі бойынша

О повестке дня 1

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «Қазақстан Республикасының Ұлттық қорынан 2020 – 2022 жылдарға арналған кепілдендірілген трансферт туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгеріс енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде

О проекте Закона Республики Казахстан «О внесении изменения в Закон Республики Казахстан «О гарантированном трансферте из Национального фонда Республики Казахстан на 2020 – 2022 годы», одобренном Мажилисом Парламента Республики Казахстан

Қазақстан Республикасы Парламентінің Мәжілісі мақұлдаған «2020 – 2022 жылдарға арналған республикалық бюджет туралы» Қазақстан Республикасының Заңына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасы жөнінде

О проекте Закона Республики Казахстан «О внесении изменений и дополнений в Закон Республики Казахстан «О республиканском бюджете на 2020 – 2022 годы», одобренном Мажилисом Парламента Республики Казахстан

Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрі

Р.Е. ДӘЛЕНОВТІҢ баяндамасы

Доклад Министра национальной экономики Республики Казахстан
ДАЛЕНОВА Р.Е. 2

Қазақстан Республикасының Қаржы министрі Е.К. ЖАМАУБАЕВТЫҢ баяндамасы

Доклад Министра финансов Республики Казахстан ЖАМАУБАЕВА Е.К. 3

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банк Төрағасының орынбасары

А.М. БАЙМАҒАМБЕТОВТІҢ баяндамасы

Доклад заместителя Председателя Национального Банка Республики Казахстан
БАЙМАҒАМБЕТОВА А.М. 4

Сөз сөйлегендер:

Выступили:

МӘКЕЖАНОВ С.А. 7

ЕРШОВ С.М. 8

НӨКЕТАЕВА Д.Ж. 10

АЙМАҒАМБЕТОВ А.Қ. – Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрі, Министр образования и науки Республики Казахстан 10

БУЛАВКИНА О.А.	11
ОМАРОВ С.К. – Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрі, Министр сельского хозяйства Республики Казахстан	11
РЫСБЕКОВА Л.Т.	12
ӨСКЕНБАЕВ Қ.А. – Қазақстан Республикасының Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің міндетін атқарушы, исполняющий обязанности Министра индустрии и инфраструктурного развития Республики Казахстан	13
ӘЛНАЗАРОВА А.Ш.	13
ТОҒЖАНОВ Е.Л. – Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары, Заместитель Премьер-Министра Республики Казахстан	14

Қаржы және бюджет комитетінің төрайымы О.В. ПЕРЕПЕЧИНАНЫҢ қосымша баяндамасы

Содоклад председателя Комитета по финансам и бюджету ПЕРЕПЕЧИНОЙ О.В. 15

Сөз сөйлегендер:

Выступили:

БЕКТАЕВ Ә.Ә.	18
ТӨРЕҒАЛИЕВ Н.	19
НҮРҒАЛИЕВ Ж.М.	20
ТОҒЖАНОВ Е.Л.	22

Депутат М.А. ҚҰЛ-МҰХАММЕДТІҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі А.Ұ. Маминге депутаттық сауалы

Депутатский запрос депутата КУЛ-МУХАММЕДА М.А. к Премьер-Министру Республики Казахстан Мамину А.У. 23

Депутат В.В. ВОЛКОВТЫҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі А.Ұ. Маминге депутаттық сауалы

Депутатский запрос депутата ВОЛКОВА В.В. к Премьер-Министру Республики Казахстан Мамину А.У. 24

Депутат Б.Н. ҚАНИЕВТЫҢ Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі А.Ұ. Маминге депутаттық сауалы

Депутатский запрос депутата КАНИЕВА Б.Н. к Премьер-Министру Республики Казахстан Мамину А.У. 26

ШЖҚ-дағы "Материалдық-техникалық қамтамасыз ету басқармасының инженерлік орталығы" РМК директоры

А. Құсайынов

Стенографиялау қызметінің жетекші редакторы

И. Шыныбаева